

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Gfv.VI.30.127/2021/5.

A tanács tagjai: Dr. Farkas Attila a tanács elnöke

Dr. Cseh Attila előadó bíró

Dr. Simonné dr. Gombos Katalin bíró

Az I. rendű felperes: felperes1

A II. rendű felperes: felperes2

A felperesek képviselője: Benke Barnabás Ügyvédi Iroda cím1

Az alperes: alperes1

Az alperes képviselője: Imre Ügyvédi Iroda cím2

A per tárgya: szerződés érvénytelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó felek: az I. rendű és a II. rendű felperesek

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 20.Gf.40.140/2020/5. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 9.G.40.691/2019/25. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az I. rendű és a II. rendű felperest, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az alperes részére 127.000 (százhuszonhétezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi az I. rendű és a II. rendű felperest, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az államnak – felhívásra – 500.000 (ötszázezer) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

A felpereseket képviselő pártfogó ügyvédet a felülvizsgálati eljárásban megillető díj teljes egészében, egyetemlegesen az I. rendű és a II. rendű felperes terhére esik.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felek 2007. december 4-én lakásvásárlás finanszírozására közjegyzői okiratba foglalt, deviza alapú kölcsönszerződést (a továbbiakban: perbeli szerződés) kötöttek, amely szerint az alperes 5.000.000 forint, a folyósítás napján érvényes, az általa alkalmazott deviza vételi árfolyam alapulvételével meghatározott kölcsön nyújtását vállalta. Az induló teljes hiteldíjmutatót évi 6,60%-ban, a törlesztőrészek számát 180-ban jelölték meg, a kölcsön lejáratának időpontja 2022. december 31. napja volt. A felperesek mint adósok egyetemlegesen vállaltak kötelezettséget a kölcsön törlesztésére a devizanyilvántartás alapján úgy, hogy a devizában nyilvántartott kölcsön – esetleges árfolyamváltozások figyelembevételével megállapított – forint ellenértékének megfelelő összeget fizetik meg kamattal és költséggel együtt.

[2] A közjegyzői okiratba foglalt perbeli szerződés V.4. pontjában a felperesek tudomásul vették, hogy a forint/deviza árfolyam piaci mozgásából adódóan felmerül a veszteség

kockázata, valamint kijelentették, tudomással bírnak arról, hogy a szerződés futamideje alatt a folyósítás napján érvényes, a bank által alkalmazott forint/deviza árfolyamhoz képest a forint árfolyamának gyengülése esetén a devizában megállapított törlesztőrészek forintban megfizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet. Tudomásul vették azt is, hogy e kockázat vagyoni kihatásait teljes mértékben viselik, továbbá, hogy az árfolyamkockázatból adódó veszteség lehetőségét gondos megfontolás tárgyává tették és fizetőképességüknek megfelelően mérlegelték.

[3] A kölcsönszerződés részét képező üzletszabályzat 6.1. pontja a kölcsön folyósításának feltételül szabta a kölcsönszerződés közjegyzői okiratba foglalását, a 6.5. pont pedig akként rendelkezett, hogy lakáscélú devizahittel finanszírozott adásvétel esetében a folyósítás az eladó részére történik.

[4] A felperesek a közjegyzői okiratba foglalt szerződés aláírásával kinyilvánították, hogy az általános üzletszabályzatot és a devizában nyilvántartott lakáscélú és jelzálog típusú hitelekéről szóló üzletszabályzatot megkapták, az abban foglaltakat megismerték és megértették, kötelezőnek elfogadták. A közjegyző is kinyilvánította a közjegyzői okiratban, hogy meggyőződött az előtte megjelentek valódi üzleti szándékáról és tájékoztatta az érintetteket a jogügylet lényegéről és jogkövetkezményeiről.

[5] A felperesek a kölcsön biztosítékeként 6.900.000 forint hitelbiztosítéki értékben ingatlan jelzálogot nyújtottak.

[6] Ezt megelőzően, 2007. október 1-jén, a felperesek tanúk előtt írták alá az alperes külön okiratba foglalt kockázatfeltáró tájékoztatóját, melyben rögzítésre került:

„Alulírottak jelen nyilatkozat aláírásával tudomásul vesszük, hogy az OTP Bank Nyrt. az általunk forintban igényelt, de devizában nyilvántartott lakás- és jelzálog típusú kölcsön összegét forintban folyósítja. A folyósított összeg a folyósítás napján érvényes, az OTP Bank Nyrt. által alkalmazott devizavételi árfolyamon kerül kiszámításra.

A kölcsön törlesztése forintban történik. Az egyes törlesztőrészek forint összegét az OTP Bank Nyrt. az általa alkalmazott, az esedékesség napját megelőző napon érvényes deviza eladási árfolyam alapján határozza meg.

Tudomással bírunk arról, hogy a kölcsönszerződésben rögzített deviza árfolyama napról napra változik (euró esetében meghatározott $\pm 15\%$ -os sávban, svájci frank esetében pedig bármilyen irányban és bármilyen mértékben), ezért az esedékesség napján megfizetendő törlesztőrészlet forint összege előre nem megállapítható. Amennyiben a folyósítás napján érvényes árfolyamhoz képest a forint árfolyama gyengül, a devizában megállapított törlesztőrészek forintban megfizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet.

Tudomásul vesszük, hogy az igényelt kölcsön törlesztéséül szolgáló lakossági folyószámlán – a kölcsönszerződésben szereplő devizanem állandó változására figyelemmel – olyan forint összeget kell biztosítaniuk, amelyből az OTP Bank Nyrt. az esedékesség időpontjában le tudja vonni az aktuális törlesztőrészlet összegét.

Amennyiben az esedékesség napján a törlesztőrészlet megfizetéséhez szükséges fedezet nem áll a kölcsönszerződéshez kapcsolódóan lakossági folyószámlán rendelkezésre, az OTP Bank Nyrt. a hátralékos követelés késedelmi kamattal növelt forint összegét későbbi időpontban is jogosult a banknál vezetett lakossági folyószámlánkról beszedni. A hátralékos követelés késedelmi kamattal növelt forint összege a beszedés napján, az OTP Bank Nyrt. által alkalmazott deviza eladási árfolyamon kerül megállapításra.

Fix törlesztőrészlettel nyújtott devizahitelek esetében tudomásul vesszük, hogy amennyiben a kölcsön folyósítását követő naptári hónap 4. napjától számított, fix törlesztőrészlet periódus alkalmazásának tartamán belül a deviza OTP Bank Nyrt. által a havi törlesztés esedékességi időpontoknál alkalmazott deviza eladási árfolyama eltér a kölcsönszerződésben rögzített mértéktől, a törlesztőösszegben a tőke- és a hiteldíj egymáshoz viszonyított aránya változik. Abban az esetben, ha a deviza bank által alkalmazott deviza eladási árfolyamának változása miatt a havi törlesztőrészlet csak a hiteldíj egy részének a megfizetésére elegendő, a hiteldíj fennmaradó része a tőke összegét növeli. Tudomásul vesszük, hogy az árfolyam fentiekben részletezett, a fix törlesztőrészlet fizetése alatt történt kedvezőtlen változását az OTP Bank Nyrt. a törlesztőrészlet-periódus lejártával érvényesíti az új törlesztőrészlet összegében. Az árfolyamváltozás hatásaira figyelemmel ezért az új törlesztőrészlet összege jelentősen emelkedhet az eredeti, fix törlesztőrészlet összegéhez képest. (...)

Kijelentjük, hogy a fentiekre figyelemmel a devizában nyilvántartott kölcsön folyósítását úgy kérjük, hogy az árfolyamváltozásokból eredő kockázat jellegét megértettük, a felmerülő kockázatot viseljük. Kijelentjük továbbá, hogy az OTP Bank Nyrt.-vel szemben az általa alkalmazott deviza vételi és eladási árfolyamok változásának kockázatából eredően igényt nem érvényesítünk.”

[7] Az alperes a kölcsönszerződést 2013. február 7-i nyilatkozatával felmondta, mert az adósok fizetési kötelezettségüket nem teljesítették. A fennálló tartozásuk 31.097,79 svájci frank volt, mely deviza középárfolyammal számolva 7.435.482 forintnak felelt meg.

[8] Az alperes a kölcsönszerződésből származó követelését 2013. április 5-én az OTP Faktoring Követeléskezelő Zrt.-re engedményezte.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[9] A felperesek a megismételt elsőfokú eljárásban fenntartott végleges keresetükben a perbeli szerződés semmisségének megállapítását és az eredeti állapot helyreállítását, vagyis az érvénytelenné állított szerződés ítélethozatalig tartó hatályossá nyilvánítását kérték azzal, hogy a tartozásuk 2015. november 25-én 3.266.688 forint, 3,95% mértékű ügyleti kamat mellett. Állították, hogy a felek kölcsönös akarattal kizárólag forintkölcsön összegben állapodtak meg, az általános szerződési feltételek nem váltak a szerződés részévé, az aláírt tartalommal a szerződés nem jött létre, vagy az semmis. Vitatták, hogy az ügyletről és annak kockázatáról, így az árfolyamkockázatról megfelelő tájékoztatást kaptak, olyat, amelyből kellő körültekintés mellett tudhatták volna, hogy a törlesztőrészletek milyen módon

emelkednek. Utaltak a kockázatifeltáró nyilatkozaton látható áthúzásra. A közjegyzői okiratot hitelszerződésként értelmezték, mely csupán szándéknyilatkozat volt a kölcsönszerződés későbbiekben való megkötésére. Az alperes megszegte a szerződésben leírtakat, amikor úgy folyósított, hogy a folyósítási feltételeknek nem tettek eleget. A törlesztést azért kezdték el, mert a bank egyösszegben követelte vissza a kölcsön összegét, amit nem tudtak teljesíteni. Hivatkoztak arra is, hogy a közjegyzői okirat nem tartalmazta sem a lakás eladójának adatait, sem a folyósítással kapcsolatos adatokat. A szerződéskötés során a közjegyzőtől a svájci frank alapú hitelről, annak mibenlétéről tájékoztatást nem kaptak. Vitatták, hogy az általuk aláírt közjegyzői okirat lenne a szerződés, arra is figyelemmel, hogy a KHR adóslistán 2007. december 18-i dátum volt megjelölve a szerződéskötés napjaként.

[10] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Állította, hogy a szerződéskötés során a jogszabályoknak megfelelően eleget tett tájékoztatási kötelezettségének. A felperesek nyújtották be a svájci frank alapú kölcsönszerződés megkötésére irányuló kérelmüket, az ennek megfelelően készült szerződéstervezet alapján foglalta a közjegyző a végleges szerződést közjegyzői okiratba, amelyet nem csak felolvasott, hanem meg is magyarázott, és elolvasásra a felperesek rendelkezésére bocsátott. A kockázatifeltáró nyilatkozat figyelemfelhívó módon és teljeskörűen tartalmazta az árfolyamváltozásból eredő kockázatokról szóló tájékoztatást. A felperesek szerződéses szabadságukkal élve szabadon nyilvánították ki, hogy a szolgáltatását igénybe kívánják venni. A kölcsönszerződés tárgya devizában meghatározott kölcsönösszeg volt. A szerződés részét képezte az üzletszabályzat és a hirdetmény, melyet a felek már a szerződéskötést megelőzően megismerhettek. A kockázatifeltáró nyilatkozat és a kölcsönszerződés V.4. pontja is tartalmazott tájékoztatást. A kockázatifeltáró nyilatkozaton látható áthúzásnak kötelmi jogi következménye nem volt, maga az aláírt nyilatkozat igazolja, hogy a felperesek a kockázatifeltáró nyilatkozatot elolvasták és meg is értették.

Az első- és másodfokú ítélet

[11] Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban hozott ítéletével a keresetet elutasította.

[12] Ítéletének jogi indokolásában rögzítette, hogy a jogvita elbírálása során a felek által hivatkozott blankettaszerződési pontok és az egyedi szerződés tartalma, továbbá a kockázatifeltáró nyilatkozat kiadása és tartalma szorult tisztázásra. A csatolt közjegyzői okirat, valamint a kockázatifeltáró nyilatkozat alapján arra a megállapításra jutott, hogy a kockázatifeltáró nyilatkozaton látható áthúzás a tájékoztatás, vagy a szerződés létrejöttének hiányát nem bizonyította, annak aláírásával a felperesek a szerződéses kötelelem részévé tették az iratot, és egyébként sem vonták kétségbe korábban a tájékoztatás ténylegességét és megtörténtét.

[13] Megállapította, hogy a felek a kölcsön összegét a felperesek igénye szerint egyértelműen meghatározták, annak megfelelően történt a kölcsönösszeg rendelkezésre bocsátása. Azt is rögzítették, hogy a szerződés svájci frank összegben volt nyilvántartott, ugyanakkor a kölcsön összegének folyósítása, a törlesztőrészek megfizetése már forintban történt. Az adósok követhetőnek tartották az elszámolás rendjét, melyet bizonyít, hogy a kölcsönszerződést részben teljesítették.

[14] Az elsőfokú bíróság szerint az alperes a szerződés V.4. pontjában, valamint a kockázatteltérő nyilatkozatban az árfolyamkockázatról, annak hatásáról megfelelően tájékoztatta a felpereseket, melyből egyértelműen felismerhető volt, hogy az árfolyamkockázat a fogyasztót terheli, amire tekintettel a felperesek számára nyilvánvalónak kellett lennie, hogy az árfolyamváltozásból eredő kockázatot ők viselik. Az alperesnek nem kellett arról nyilatkoznia, hogy mi az árfolyamváltozás felső határa, annak pontos mértéke vagy korlátja, ezért egyértelműen felismerhető kellett legyen a felpereseknek, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül terheli őket, az árfolyam a fogyasztóra kedvezőtlenül is változhat.

[15] Az ítélezési gyakorlatot is figyelembe véve arra az álláspontra jutott, hogy az alperes a 2/2014. PJE határozatban írtak szerint is megfelelően teljesítette tájékoztatási kötelezettségét, érthető és egyértelműen értékelhető tájékoztatást nyújtott. A kölcsönszerződés mint fogyasztói szerződés a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 210. §-ának megfelelő tartalommal jött létre. A lefolytatott bizonyítási eljárás során meghallgatott tanúk vallomását is értékelve nem látta megállapíthatónak, hogy a szerződés a felperesek által állított forintösszegre, a megjelölt kamatra és megnevezett futamidőre jött volna létre a felek között.

[16] A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[17] Ítélete indokolásában megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban a másodfokú végzés iránymutatása szerint járt el és hívta fel a feleket az abban foglaltak teljesítésére a bizonyítási teher kiosztásával. Az alperes ennek megfelelően csatolta az irányadó, a felek között létrejött kötelmet keletkeztető közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződést, és magyarázatot adott a kockázatteltérő nyilatkozat áthúzásának körülményeire. Aggálytalanul állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a kockázatteltérő nyilatkozat áthúzása kötelmi szempontból nem érinti az abban foglalt tartalmat és a kölcsönszerződés érvényességét sem.

[18] Alapvetően találta a felpereseknek azt a hivatkozását, miszerint a perben csatolt szerződés nem a felek jogviszonyát meghatározó szerződés, mivel a KHR nyilvántartásban 2007. december 18-i dátum szerepelt a szerződéskötés napjaként. Rámutatott: a KHR-ben lévő szerződéskötési időpont, ugyanígy az engedményezési szerződésben feltüntetett időpont nem irányadó a szerződéskötés időpontjának meghatározásánál, mivel az alperes okirattal igazolta, hogy a felperesekkel közjegyzői okiratba foglaltan 2007. december 4-én írta alá a kölcsönszerződést.

[19] Az ügy érdemét illetően kiegészítette a tényállást a 2007. október 1-jén aláírt kockázatteltérő nyilatkozat konkrét tartalmával, a perbeli szerződés V.4. pontjában, továbbá a szerződés részét képező üzletszabályzat 6.1., valamint 6.5. pontjaiban írtakkal. Az így kiegészített tényállásra tekintettel megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a jogszabályok megfelelő alkalmazásával, a rendelkezésre álló adatok és bizonyítékok helytálló és okszerű

értékelésével, a kialakult ítélkezési gyakorlatra is figyelemmel helyes döntést hozott, azzal és kifejtett indokaival egyetértett.

[20] A fellebbezésben foglaltakra tekintettel a másodfokú bíróság rámutatott, hogy alaptalanul és iratellenesen állították a felperesek, miszerint a hitelkeret-beállítási jutalék megfizetésének elmulasztása a folyósítási feltételek teljesítésének hiányát jelenti, valamint a szerződéskötés hiányát igazolja. Ezzel szemben a felperesek által 7/1. alatt, az alperes által 18/A/2. alatt csatolt okiratok igazolják, hogy a hitelkeret-beállítási jutalék a felperesek számláján levonásra került 2007. december 18-án.

[21] Azt a felperesi hivatkozást is alaptalannak ítélte, hogy a folyósítási időpont meghatározásának hiányában a közjegyzői okiratba foglalt szerződés nem volt alkalmas a kölcsön nyújtására, amit önmagában cáfol az a tény, hogy a kölcsön célja szerint az ingatlan eladója részére az alperes határidőben megfizette a vételárrészt.

[22] A másodfokú bíróság rögzítette, hogy a perbeli szerződés az rHpt. 210. § (2) bekezdésében foglalt követelménynek eleget tett, mivel a nyújtandó kölcsön összegét, visszafizetésének feltételeit, a kamatot és a költségeket tartalmazza.

[23] Tévesnek minősítette a perbeli szerződés I.3. pontjának azon felperesi értelmezését, miszerint a feleknek 2008. június 30-ig kellett volna szerződést kötniük. Hangsúlyozta: a kérdéses pont a kölcsön igénybevételének utolsó időpontját határozta meg, mely a folyósítás végső dátuma, az üzletszabályzat idézett rendelkezései rögzítik, hogy a kölcsönszerződést csak közjegyzői okirati formában köti meg a bank és a folyósítás ingatlan-adásvételi szerződés szerinti vételár finanszírozása esetén nem a kölcsönt felvevő felperesek részére, hanem közvetlenül az eladó felé történik. Ezért alaptalanul hivatkoztak a felperesek arra, hogy a kölcsönszerződés folyósításának feltételei rendezetlenek. Az ingatlan-adásvételi szerződés rögzítette a kölcsön folyósításának és idejének adatait (23/F.).

[24] A másodfokú bíróság a kockázatfeltáró nyilatkozat kapcsán kiemelte: azt a felperesek aláírták, az abban foglaltak megismerésének lehetőségét az áthúzás sem teszi meg nem történté.

[25] A tájékoztatás érdemével összefüggésben kitért arra, hogy az elsőfokú bíróság – a fellebbezésben foglaltakkal ellentétben – helyesen értékelte a rendelkezésre állt bizonyítékokat akként, hogy a szerződés V.4. pontja, valamint a külön okiratba foglalt kockázatfeltáró nyilatkozat az rHpt. 203. § (6) és (7) bekezdéseiben foglalt követelménynek, valamint az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) által hozott ítéletekben [C-26/13., C-186/16., C-227/18., C-51/17.]. meghatározott követelménynek megfelelt. Az ezek mentén értelmezett és fenntartott 6/2013. PJE III. pontjában és a 2/2014. PJE I. pontjában foglaltak változatlanul irányadók. A tájékoztatás – összhangban az EUB vonatkozó iránymutatásaival – akkor megfelelő, ha abból kitűnik, hogy a fogyasztóra hátrányos árfolyamváltozásnak nincs felső határa, vagyis a törlesztőrészlet akár jelentősen is megemelkedhet, valamint, hogy az árfolyamváltozás lehetősége valós, az a hitel futamideje alatt is bekövetkezhet. A tájékoztatásból egyértelműen ki kell tűnnie nem csak annak, hogy az árfolyamváltozással számolni kell, hanem annak is, hogy az nem elhanyagolható mértékű kockázatot jelent, és nem csak elhanyagolható mértékben növelheti a törlesztőrészleteket.

[26] A másodfokú bíróság szerint az adott ügyben támadott szerződési pontból, valamint a külön kockázatfeltáró nyilatkozatból az uniós ítéletekben megfogalmazott elvárásnak megfelelően kitűnt az árfolyamkockázat megléte, továbbá az is, hogy az árfolyamkockázat valós, melyet a felpereseknek kell viselniük. A tájékoztatás kitért a devizaalapú finanszírozás lényegére, arra, hogy az árfolyam folyamatosan változhat mind negatív, mind pozitív irányban is, mely önmagában jelentős kockázatot hordoz. A szavak általánosan elfogadott jelentése alapján a tájékoztatásból nem volt levonható olyan következtetés, hogy a kockázatvállalásnak nincs felső határa vagy az nem a felpereseket mint fogyasztókat terheli. Tartalmából kitűnt az árfolyamváltozás törlesztőrészletekre gyakorolt hatása, az árfolyamváltozás felpereseket sújtó gazdasági következményei is felmérhetők voltak belőle, továbbá a tájékoztatás részletesen kitért a fix törlesztőrészletekkel nyújtott devizahitelek esetén az árfolyamváltozással összefüggő többletteher-fizetés kiterhelésére, annak menetére. Mindezekre figyelemmel a perbeli tájékoztatásból az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára világosan kitűnt, hogy az árfolyamváltozás milyen módon, milyen konkrét mechanizmussal befolyásolja a fizetési kötelezettségeit. Az is egyértelmű, hogy a forint akár súlyos leértékelődést is elszenvedhet, ami előre nem látható, jelentős mértékben is növelheti fizetési kötelezettségeit, ezáltal gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat.

[27] Rámutatott arra is, hogy a nyilatkozat formájában és tartalmában is figyelemfelhívó jellegű volt: ezt szolgálta a külön okiratba foglalás, a kiemelt cím és a közvetlenül az aláírás feletti részen a fogyasztó nyilatkozata, amelynek értelmében az árfolyamváltozásokból eredő kockázat jellegét teljeskörűen megismerte, megértette, a felmerülő kockázatot viseli. Ezt egészítette ki a szerződés V.4. pontjába foglalt felperesi nyilatkozat.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[28] A jogerős ítélet ellen az I. rendű és a II. rendű felperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet annak – az elsőfokú ítéletre is kiterjedő – hatályon kívül helyezése és a keresetüknek helyt adó határozat hozatala érdekében, az alperes perköltségeikben való marasztalása mellett.

[29] A felperesek elsődlegesen azt kifogásolták, hogy a bíróság a megismételt eljárásban nem tett eleget a másodfokú bíróság 20.Gf.40.665/2018/5/II. számú hatályon kívül helyező végzésében foglalt iránymutatásnak, nem szerezte be a felek közötti konkrét, egyedi kölcsönszerződést, így annak hiányában döntött keresetük felől, továbbá a bizonyítási eljárás eredményét okszerűtlenül értékelte.

[30] Hivatkozásuk szerint a jogerős ítélet iratellenesen, okszerűtlen és jogellenes mérlegeléssel megállapított tényálláson alapul, emiatt sérti az rPp. 206. § (1) bekezdését. Az eljáró bíróságoknak a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 523. § (1) bekezdésére tekintettel azt kellett volna megállapítaniuk, hogy a kölcsönszerződés nem jött létre, ha pedig annak létrejötte megállapítható, akkor az az rHpt. 210. § (1)-(2) bekezdéseiben foglaltak alapján semmis és ennek jogkövetkezményeit kellett volna alkalmazniuk a kereseti kérelmüknek megfelelően.

[31] E körben fenntartották, hogy az alperes egyedi szerződést nem tudott bemutatni; jogi képviselője akként nyilatkozott, hogy ilyennel nem rendelkezik; az ún. ügyletazonosító szám csak a szerződés tervezetére vonatkozott; az alperes nem tudott magyarázatot adni a kockázatfeltáró nyilatkozat áthúzott voltára; a közjegyzői okirat szerint a kölcsönnyújtás feltétele volt a hitelkeret-beállítási jutalék megfizetése, amit szerintük nem igazolt az alperes által csatolt számlakivonat, aminek hiányában a szerződés „hatályát kellett veszítse”; az ún. KHR listán későbbi, 2007. december 18-i időpont van, emiatt álláspontjuk szerint egy későbbi időpontban egy másik okiratnak is kellett volna készülnie, azonban 2007. december 18-i dátummal az alperes semmilyen szerződést nem tudott bemutatni, holott ez a dátum szerepel a faktornak történt eladásnál is; az engedményezési szerződés semmilyen időpontot nem tartalmaz; a közjegyzői okiratban nincs meghatározva a folyósítás időpontja és az érintett ingatlan eladójának adatai sincsenek feltüntetve, és ennek okát a bíróság nem tisztázta; valójában 2008. június 30-áig kellett volna szerződést kötniük, a folyósítási jutalék meg nem fizetése miatt azonban a folyósítási feltételek nem teljesültek és az adásvételi szerződés sem tartalmazott minden szükséges adatot, azaz az alperes „önhatalmúlag folyósított”.

[32] Az ún. kockázatfeltáró nyilatkozattal összefüggésben a felperesek állították, hogy a másodfokú bíróság téves és jogszabályellenes következtetést vont le annak áthúzott voltából. Szerintük az áthúzás – annak általánosan elfogadott jelentése szerint – az irat érvénytelenségét kellett jelentse, míg a jogerős ítéletből nem állapítható meg, hogy az áthúzás a bíróság szerint mit jelent. E mellett sérelmezték azt a jogerős ítéleti megállapítást is, miszerint az alperes kellőképpen tájékoztatta őket a korlátlan árfolyamkockázat vállalásáról.

[33] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában történő fenntartását célozta.

A Kúria döntése és jogi indokai

[34] A felperesek felülvizsgálati kérelmének tartalmára tekintettel a Kúria elsődlegesen a felülvizsgálati eljárás jogi természetét és kereteit rögzíti.

[35] A felülvizsgálat nem a per folytatása, hanem szigorú eljárási szabályok szerinti rendkívüli perorvoslat, amelynek tárgya: a jogerős ítélet [rPp. 270. § (2) bekezdés], amelynek jogszabálysértő jellegét a Kúria csak a felülvizsgálat keretei között [rPp. 275. § (2) bekezdés] vizsgálhatja. Lényeges továbbá, hogy a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja [rPp. 272. § (2) bekezdés]. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis ha a jogszabálysértésre való hivatkozása indokait is ismerteti. Ha a fél a felülvizsgálati kérelmében több egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásának rendelkeznie kell az előzőekben meghatározott tartalmi követelményekkel [1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3. és 4. pontjai].

[36] Mindennek a felperesek felülvizsgálati kérelme szempontjából többirányú jelentősége volt. Egyrészt: a felülvizsgálati kérelemben megjelölt rHpt. 210. § (1) és (2) bekezdései megsértésének mibenlétét a felperesek szövegszerűen nem indokolták, így e hivatkozásuk érdemben nem volt vizsgálható. Másrészt: az árfolyamkockázattal, annak korlátlan voltával és a felperesek általi viselésével kapcsolatos alperesi tájékoztatásnak az eljárás bíróságok általi megfelelőnek minősítését a felperesek úgy támadták felülvizsgálati kérelmükben, hogy ahhoz adekvát megsértett jogszabályhelyet nem kapcsoltak, ami ezen hivatkozásuk érdemi vizsgálatát is kizárta.

[37] Az érdemben vizsgálható felülvizsgálati hivatkozások keretei között eljárva a Kúria a felülvizsgálat eredményeként azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, ezért a felülvizsgálati kérelem nem alapos.

[38] A perbeli szerződés létrejötte és érvényessége tekintetében az eljárás bíróságok álláspontja mindenben helytálló volt, kifejtett indokaikkal a Kúria egyetértett, ezért azokra az rPp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó rPp. 254. § (3) bekezdése alapján csupán visszautal.

[39] Leszögezi továbbá, hogy a másodfokú bíróság által – indokoltan – kiegészített tényállás megállapítása az rPp. 206. § (1) bekezdésének sérelme nélkül történt. A felülvizsgálati eljárás keretében – éppen annak rendkívüli perorvoslati jellegéből kifolyólag – általában nem vizsgálható a bíróság mérlegelési körébe tartozó tényállás, és nincs lehetőség a bizonyítás adatainak újabb egybevetésére és értékelésére. A Kúria azt vizsgálja, hogy az eljárás bíróság a mérlegelés körébe vont adatok és bizonyítékok megállapítása és azok egybevetése során nem jutott-e nyilvánvalóan helytelen és okszerűtlen következtetésre (BH1996.506). Az minősíthető nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálati kérelemmel támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni (BH2013.119. II). Az eljárás bíróságok azonban határozataik meghozatalakor a tényállás megállapítása körében nem tettek iratellenes vagy logikátlan megállapítást, és okszerűtlen következtetést sem vontak le. E körben a Kúria az alábbiakra mutat rá.

[40] A felperesek iratellenesen, ezáltal megalapozatlanul állították, hogy a megismételt eljárásban a bíróság nem tett eleget a hatályon kívül helyező végzésben foglalt iránymutatásnak. Ennek megtörténtét a másodfokú bíróság helytállóan rögzítette jogerős ítéletének [27] pontjában. Tévesen állították továbbá, hogy az alperes jogi képviselője azt nyilatkozta volna, miszerint egyedi szerződéssel maga sem rendelkezik, mert a 17. sorszámú jegyzőkönyvben rögzített ellenkérelem 4. oldalán nem ez a nyilatkozat található, továbbá az alperes jogi képviselője az egyedi, közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződést a bíróság felhívására csatolta is. Így a felperesek alaptalanul hiányolták a konkrét, egyedi kölcsönszerződés becsatolásának hiányát. A Kúria hangsúlyozza: a felek közötti kölcsönszerződést maga az alperes által ténszerűen csatolt közjegyzői okirat tartalmazza, az rPtk. 523. § (1) bekezdése szerinti kölcsönszerződés tekintetében semmilyen további jogügylet/szerződés kötése nem volt szükség. A perbeli szerződés I.3. pontja szerinti 2008. június 30-i szerződéskötési határidő tartalmilag az alperes ajánlati kötöttségének időtartamát jelölte, ameddig a folyósításnak kellett megtörténnie, és nem azt jelentette, hogy ezen időpontig a feleknek még egy további szerződést is kellene kötniük. E vonatkozásban is helytálló a jogerős ítélet indokolása [39] pontjában kifejtett érvelés. Az ún. ügyletazonosítónak, a KHR tartalmának, továbbá az engedményezésnek a felperesek

hivatkozása szerinti jelentősége a perbeli szerződés létrejötte és érvényessége szempontjából semmilyen értelemben nem volt, tekintettel arra, hogy a felek közötti kötelmi jogviszonyt önmagában a közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés hozta létre, amit a felperesek – nem vitásan – közokirati formában aláírtak, e szerződés pedig tényszerűen tartalmazta a lényeges, illetve az rHpt. 210. §-a által megkívánt kötelező tartalmi elemeket. Így a szerződés létrejött és az érvényes is volt.

[41] A Kúria rámutat továbbá, hogy a felperesek által hivatkozott hitelkeret-beállítási jutalék megfizetése folyósítási, és nem a szerződés létrejöttéhez, illetve érvényességéhez megkövetelt feltétel volt, ezért a felperesek ezzel kapcsolatos hivatkozása is alaptalan volt. Megjegyzi továbbá, hogy a másodfokú bíróság jogerős ítélete [35] pontjában a jutalék levonásának tényét helytállóan állapította meg a csatolt irat alapján. Helytállóan indokolta meg ítélete [39] pontjában azzal kapcsolatos álláspontját is, hogy a közjegyzői okiratban miért nem került meghatározásra a folyósítás időpontja, e körben megalapozottan utalt az ingatlan-adásvételi szerződésre (F/23), tekintettel arra is, hogy a folyósítás konkrét időpontja a folyósítási feltételeknek az adósok (azaz a felperesek) általi teljesítésének időpontjától függött, ezen konkrét időpont ismerete hiányában pedig az alperes nyilvánvalóan nem vállalhatott konkrét folyósítási időpontot a perbeli szerződésben, ezért rendelkeztek a felek csak annak legkésőbbi időpontjáról. Mindezek alapján az sem volt megállapítható, hogy az alperes részéről bármiféle önhatalmú vagy szerződésellenes folyósítás történt volna a felperesek irányába.

[42] A kockázatfeltáró nyilatkozattal összefüggésben a Kúria kiemeli, e nyilatkozat áthúzásának konkrét körülményei, annak időpontja, oka, az áthúzó személye nem ismertek. Nem vitatott tény viszont, hogy ugyancsak nem vitatott időpontban a perbeli szerződés megkötése előtt (csaknem 2 hónappal) a felperesek aláírták a kockázatfeltáró nyilatkozatot, annak tartalmát megismerték. Ehhez képest nem állt rendelkezésre peradat arra nézve, hogy e nyilatkozatukat bármikor joghatályosan visszavonták volna, ellenkezőleg, a közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés aláírásával azt kifejezetten megerősítették. A rendelkezésre állt bizonyítékok, peradatok összességét a másodfokú bíróság nem okszerűtlen értékelte és mérlegelte, azok egyenkénti és összességükben történő figyelembevételére alapján okszerűen juthatott arra a következtetésre, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozat – és a szerződés azzal tartalmilag megegyező tartalmú V.4. pontja – a felek jogviszonyának, azaz a perbeli szerződésnek a részévé vált, és az nem érvénytelen.

[43] Végül – érdemi vizsgálati lehetőség hiányában – a Kúria csupán megjegyzi: az eljáró bíróságok helytállóan foglaltak állást a perbeli kockázatfeltáró nyilatkozat tartalmának minősítését illetően. Ugyanezen tartalmú kockázatfeltáró nyilatkozatnak és szerződési pontnak (V.4.) az irányadó jogszabályoknak, továbbá a 6/2013. PJE, a 2/2014. PJE, továbbá a másodfokú bíróság által is felhívott EUB ítéletekben megfogalmazott elvárásoknak való megfelelését a Kúria már több határozatában (Gfv.VI.30.314/2020/17., Gfv.VI.30.030/2021/6.) megállapította, az ott kifejtett álláspontját változatlanul fenntartja.

[44] A fentebb írtakra figyelemmel a Kúria a jogszabályoknak megfelelő jogerős ítéletet az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

[45] A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (rPp.) 206. § (1) bekezdése

A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rPtk.) 523. § (1) bekezdése

A döntés elvi tartalma

[46] A pénzügyi intézmény által a devizaalapú kölcsönszerződés tekintetében az árfolyamkockázat valós létre, annak a fogyasztók általi teljes és korlátlan viselésére vonatkozóan adott egyértelmű, világosan és érthetően megfogalmazott, a fogyasztók részéről megismert és elfogadott tájékoztatásra figyelemmel az adott kikötés tisztességtelensége, és emiatt a szerződés érvénytelensége nem állapítható meg.

Záró rész

[47] A felperesek felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért az rPp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó rPp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelesek az alperes felülvizsgálati költségének megfizetésére, amelynek összegét a Kúria a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), továbbá (5) és (6) bekezdéseiben foglaltak alapján, a pertárgyérték és a kifejtett ügyvédi tevékenység alapulvételeivel, mérlegeléssel, a hasonló és nagyszámú ügyben rendszerint visszatérő, azonos jogi indokolást igénylő ellenkérelemre tekintettel határozta meg, az áfát is magában foglaló összegben.

[48] A Kúria az rPp. 87. § (2) bekezdése alapján állapította meg, hogy a felpereseket képviselő pártfogó ügyvéd felülvizsgálati eljárással összefüggésben felmerült díja a felpereseket terheli. A jogi segítségnyújtó szolgáltatást a fentiekről ugyanezen jogszabályhely alapján az első fokon eljáró bíróság értesíti.

[49] Az illetékfeljegyzési joguk folytán le nem rótt, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 39. § (1) bekezdése és 50. § (1) bekezdése szerint megállapított mértékű felülvizsgálati eljárási illetéket az ügyben még irányadó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján, az Itv. 74. § (3) bekezdésére is figyelemmel a felperesek kötelesek egyetemlegesen megfizetni az államnak, az illetékügyekben eljáró, illetékes adóhatóság felhívására.

[50] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet az rPp. 274. § (1) bekezdésének megfelelően tárgyaláson kívül bírálta el.

[51] Az ítélet elleni felülvizsgálatot az rPp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.

Budapest, 2021. november 30.

Dr. Farkas Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Cseh Attila s.k. előadó bíró, Dr. Simonné dr.
Gombos Katalin s.k. bíró

A kiadmány hiteléül: